

СИТНИКОВА

Анастасія

кандидат історичних наук,
науковий співробітник відділу
бібліотечно-інформаційних
технологій
та наукової обробки документів
Національної наукової
сільськогосподарської бібліотеки
НААН
nastya.sytnikova@ukr.net
(м. Київ)

**БІБЛІОТЕКИ СВІТУ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА СУЧАСНІ
ІНФОРМАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ ТА
НІМЕЧЧИНИ)**

У статті висвітлено історичні етапи становлення світових бібліотек, аспекти використання та розповсюдження інформації на різних її носіях, можливості користування в електронному вигляді та повнотекстовому доступі.

Мета статті – дослідження історії та інформаційних можливостей іноземних бібліотек, практичне застосування нових електронних технологій у бібліотечних системах.

Досліджено історію діяльності двох іноземних бібліотек: Національної бібліотеки Франції та Німецької Національної бібліотеки. Наукова новизна публікації полягає в обґрунтуванні внеску світових бібліотек в нові процеси електронної інформатизації, створенні власних оцифрованих баз. Методологія дослідження ґрунтується на використанні методів історико-наукового аналізу, порівнянні, систематизації.

Також у статті описано формування фондів світових бібліотек, їх наповнення та зміст, розглядаються переваги впровадження нових технологій, які створюють комфорт для користувачів, щоб одержати потрібну інформацію в будь-який час. Це однозначно впливає на науковий прогрес іноземних країн. Адже збереження паперової інформації на електронних носіях значно покращили діяльність національних бібліотек, що вирішило проблему

довгострокового зберігання інформації у стінах установ. Проаналізовано електронні бази світових бібліотек, участь у міжнародних проектах, зокрема Національну бібліотеку Франції, яка стала учасницею у Франкомовній інформатизованій мережі (RFN – Réseau francophone numérique), з 1 листопада 2011 р., цифрову бібліотеку Gallica, яка розпочала свою діяльність з 1997 р. та Німецьку Національну бібліотеку, для якої важливі стали проекти: «SHAMAN» (Sustaining Heritage through Multivalent Archiving), «ІМПАКТ» (Improving Access to Text) «Europa Net».

Ключові слова: інформаційні можливості, цифрові бібліотеки, новітні технології, бібліотека, інформація.

WORLD'S LIBRARIES: HISTORY OF CREATION AND MODERN INFORMATION CAPACITIES (ON THE EXAMPLE OF FRANCE AND GERMANY)

The article highlights the historical stages of formation the world libraries, aspects of the use and distributing information on its various storage medium, the possibilities of use electronic form and full-text access.

The purpose of the article is to study the history and information capabilities of foreign libraries, the practical using new electronic technologies in library systems.

The history of two foreign libraries the National Library of France and the German National Library has been studied. The scientific novelty of the publication is to substantiate the contribution of world libraries into new processes of electronic informational support, the production of their own digitized databases. The research methodology is based on the author's use of the methods of historical and scientific analysis, as well as the comparison method and method of systematization.

The article also describes the formation of world library funds, their population and content, discusses the advantages of the introduction of new technologies that create comfort for users to get the information they need at any time. This clearly affects the scientific progress of foreign countries. After all, the preservation of paper information on electronic storage medium has significantly improved the activities of national libraries, which has solved the problem of the information long-term storage in the institutions. The electronic databases of world libraries, as well as participation in international projects, was analysed, in particular the National Library of France, which became a member of the French-language informational network (RFN - Réseau francophone numérique), from November 1, 2011, the digital library Gallica, which began its activities in 1997 and German National Library, for which the following projects became important: «SHAMAN» (Sustaining Heritage through Multivalent Archiving), «ІМПАКТ» (Improving Access to Text) «Europa Net».

Keywords: information capabilities, digital libraries, latest technologies, library, information.

Протягом останніх десятиліть інформаційні технології в бібліотеках все більше використовуються не тільки для керування внутрішніми бібліотечними

операціями, але й для організації доступу до інформації в її різних формах і місцях зберігання. У цій сфері досить багатим є досвід провідних бібліотек світу. Для його інтеграції необхідне теоретичне обґрунтування розробки та впровадження у практику діяльності бібліотек України відповідної організаційної моделі забезпечення інформаційних потреб користувачів [2, с. 104].

Дослідженням даної проблеми займалися такі науковці, як Каліберда Н. [3], Ніколаєв І. [9], Медвідь Т. [7], Швець С. [10], Мишак А. [8] та ін., але проблема дослідження інформаційних ресурсів світових бібліотек залишається недостатньо вивченою. Сучасні бібліотеки намагаються швидко задовольнити потреби користувачів за допомогою комп'ютерних технологій, які полегшують роботу читача зменшують витрати часу на пошук необхідної інформації та надають доступ до повнотекстового формату тексту. Особливо актуальним стає діяльність іноземних бібліотек, вивчення та аналіз роботи установ дає можливість використати світовий досвід для функціонування бібліотек України.

Однією з характерних рис сучасного суспільства є всеосяжна інформатизація, яка стає визначальним чинником розвитку всіх сфер життєдіяльності людей [3, с. 21]. Національні бібліотеки ведуть активну роботу з формування інформаційних ресурсів. Здійснюється вибіркоче збирання інформації, архівування національних сегментів Інтернету, формування фондів веб-ресурсів у межах обов'язкового примірника документів, збереження ресурсів усього світового «павутиння», а також створення міжнародних кооперативних інтернет-архівів тощо [8, с. 4-5].

Електронні інформаційні ресурси – це інформаційні ресурси, що розміщені в електронних базах або банках даних, у комп'ютерних системах, системах автоматизованої обробки і передачі даних. Якщо ці ресурси одержують або передають за допомогою Інтернету, то їх називають веб-ресурсами (від поняття – www – «всесвітня павутина комунікації») [10, с. 43].

Таким чином, електронні технології дозволяють комплексно підходити до розв'язання інформаційних завдань, а користувач одержує повний комплект різноманітних інформаційних матеріалів [9, с. 296].

Наукова бібліотека Франції (НБФ) заснована в XIV ст. Це – найбільша книгозбірня республіки, центр її бібліотечної мережі [4, с. 31]. НБФ – величезна скарбниця унікальних колекцій, передусім найбільших у світі зібрань середньовічних рукописів, інкунабулів, гравюр, античних монет, друкованих видань, які на десятки років випередили першодруки.

До складу НБФ входять:

Бібліотека Арсеналу, основу якої становить унікальне зібрання літератора-бібліофіла і колекціонера маркіза де Польми (перші відомості про нього зустрічаються у 1754 р.), там зберігається колекція графа д'Артуа (король Карл X), а також зібрання, конфісковані у монастирів, приватних осіб та емігрантів під час Великої французької революції 1789-1794 рр.;

Відділ театрального мистецтва, де зберігається унікальне зібрання відомого колекціонера-бібліофіла О. Ронделя, яке він подарував бібліотеці у 1920 р.

Будинок-музей актора і режисера Ж. Валері в Авіньйоні – нині регіональний центр документації та просвітницької роботи;

Бібліотека-музей Опери, утворена при Королівській музичній академії (заснована у 1669 р.) розміщується у приміщенні Оперного театру, доступна читачам з 1878 р. Крім того, багато залів для проведення конференцій, виставок, демонстрації фільмів, прослуховування звукозаписів. До структури бібліотеки входять також численні майстерні, об'єднані у п'ять центрів консервації та реставрації [5, с. 21].

У 1368 р. король Франції Карл V, Мудрий, розмістив у Луврі багату колекцію рукописів своїх предків – 917 од. [4, с. 31]. Бібліофіл Карл V (1364–1380), за порадою тогочасних прогресивних діячів, вирішив об'єднати у колекцію, котра згодом стала доступною для вчених і дослідників. Це зібрання одержало статус невідчужуваного майна, тобто воно могло передаватися лише у спадок і було розміщено у Луврі. Її хранителем призначили Жілля Малле,

який залишався на цій посаді впродовж 42 років (1369–1411). На жаль, спадкоємець цієї колекції Карл VI не зміг зберегти її цілісною. Вона була продана герцогу де Бедфорду, а той переправив її до Англії. Через декілька років колекція повністю розпорошилася. Людовик XI (1461–1483) частково реконструює це зібрання за рахунок цінних рукописів і стародруків, захоплених під час завойовницьких війн, особливо з Італією. Його спадкоємці Карл VIII і Людовик XII продовжують цю політику. За їх правління до зібрання додаються бібліотеки королів Арагонських з Неаполя, родин Сфорца і Вісконті з Мілана, де знаходилися цінні грецькі рукописи, інкунабули, першодруки Гутенберга, рукописи Петрарки, численні античні тексти тощо. Королівська бібліотека більше не розпорошується, тому 1480 р. може вважатися роком започаткування цієї бібліотеки, незважаючи на те, що в деяких енциклопедичних виданнях (зокрема в «Енциклопедичному словнику Мейєра») називається інша дата – 1518 р. Апогей розвитку Королівської бібліотеки припадає на час правління Франциска I (1515–1547). У 1522 р. у галереї замку Фонтенбло він приєднує до своєї колекції книгозбірні герцогів Ангулемських та династії Бурбонів. Хранителем цієї бібліотеки упродовж 1522–1540 рр. був письменник-гуманіст, перекладач Гійом Бюде. Особливо важливою подією за правління Франциска I вважається підписаний ним 28 грудня 1537 р. так званий «Наказ Монпельє». Монпельєрський едикт зобов'язував книговидавців і книгодрукарів передавати до королівської бібліотеки примірник своєї продукції, тобто фактично запроваджувалася система безкоштовного обов'язкового примірника видань [5, с. 21-22.].

У другій половині XVI ст. книгозбірню переведено до Парижа. За Людовика XIV (1638-1715) її перевозять до Лувру. Хранитель бібліотеки Кольбер спрямовує свої зусилля на збагачення фондів: купує літературу, сприяє даруванню книжок.

У XVII ст. в бібліотеці працюють видатні бібліотекарі Г. Ноде та Н. Клеман. Останній розробив систему книжкової класифікації, яка діє в ній і донині. Кожному з 23 розділів фонду присвоєно букву алфавіту: чотири перших

–релігія; дві – право, юриспруденція; десять – історія; чотири – філософія, мистецтво; три – літературознавство.

Абат Біньон у 1720 р. створює в бібліотеці п'ять відділів: рукописів, друкованих книг, титулів та генеалогії, гравюр та естампів, медалей.

Велика французька революція залишила свій слід в історії установи. Обов'язковий примірник не одержувався нею три роки [4, с. 31]. Її фонди у цей час поповнилися численними надходженнями з конфіскованих бібліотек монастирів і знаті. У 1792 р. Конвент надав їй статус Національної.

У 1830 р. фонди колишньої Королівської бібліотеки налічували вже 460 тис. книг і 80 тис. рукописів.

Наприкінці грудня 1857 р. Наполеон III утворює комісію для перевірки роботи бібліотеки (яка на той час вже мала назву Імператорська). Комісію очолив сенатор, письменник, видатний діяч культури Проспер Меріме (1803–1870). Після 3-місячної перевірки імператор отримав звіт, в якому П. Меріме дав негативну оцінку роботи установи та висловив свої зауваження щодо її поліпшення. Відповідно до декрету від 14 липня 1858 р., модернізацію та реконструкцію бібліотеки проводив архітектор Леопольд Деліль, який згодом був призначений її директором. Під його керівництвом 54 різних каталоги були об'єднані в єдиний алфавітний каталог, котрий розпочали друкувати у 1897 р. Згодом він отримав назву «Генеральний каталог друкованих книг Національної бібліотеки» [5, с. 22].

Впродовж ХХ ст. бібліотека кілька разів змінювала свою структуру. Так, перед Другою світовою війною відкриваються бібліографічні, каталожні зали, читальний зал періодичних видань; у 1958 р. – рукописів Сходу. Постійно добудовуються нові приміщення. З 1960-х років різко зростає інтерес до одержання вищої освіти, дедалі розгортають свою діяльність науково-дослідні інститути, відповідно збільшується кількість читачів [4, с. 32].

У 1933 р. розпочалися роботи над «Коллективним каталогом періодичних видань» (*Catalogue collectif des périodiques*).

Під час Другої світової війни керівник бібліотеки Жюльєн Кен намагався вивезти найбільш унікальні фонди бібліотеки до вільної від бойових дій зони, проте у липні 1940 р. його звільнили з посади і заарештували. Після закінчення війни, завдяки його зусиллям, була завершена централізація французьких бібліотек [5, с. 22].

Починаючи з 80-х років ХХ ст. НБФ велику увагу приділяє автоматизації бібліотечних процесів. Завдяки участі установи у підготовці «Бібліографії Франції» (*Bibliographie de la France*), у 1975 р. вдалося автоматизувати її розділ «Офіційна частина. Книги». У наступні роки поточна каталогізація забезпечувалася за допомогою трьох інформатизованих бібліографічних баз: BN–OPALE (*Bibliothèque nationale–Organisation pour l'accès au livre et à l'écriture*) існувала з грудня 1987-го до лютого 2002-го р. Була надана у користування читачам у лютому 1988 р. Виконувала функції каталогізації та управління каталогами книг і періодичних видань, картотеками авторитетних даних, бібліографічного пошуку; замовлення та пропозиції нових надходжень, редагування «*Bibliographie de la France*».

BN–OPALINE існувала з 1987-го до 2007-го рр. Використовувалася головним чином у спеціалізованих відділах НБФ, доступна у читальних залах та мережі. Вона акумулювала понад 1 млн 200 тис. записів карт, планів, естампів, фотографій, аудіовізуальних матеріалів, музичних друкованих видань тощо. GEAC-Libre accès (вільний доступ) існувала майже 10 років (1992–2002 рр.). Завдяки їй було створено каталог колекцій у читальних бібліотечного комплексу ім. Ф. Міттерана та відцифрованих колекцій [5, с. 23].

У 1993 р. відбувається об'єднання Національної бібліотеки та Бібліотеки Франції в одну установу. Згідно з декретом від 3 січня 1994 р. створено Національну бібліотеку Франції. В нових приміщеннях було розміщено 10 млн. кн. од., 350 тис. од. періодики та 1 млн. аудіовізуальних документів [4, с. 32].

У рамках багатостороннього співробітництва НБФ бере участь у Франкомовній інформатизованій мережі (RFN – Réseau francophone

numérique), зокрема в її Генеральній асамблеї 1 листопада 2011 р., яка визначила критерії та можливості відбору матеріалу для відцифрування.

Бібліотека вже тривалий час співпрацює з IFLA (Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та організацій). У серпні 2011 р. 15 представників французьких бібліотек брали участь у щорічному конгресі у Пуерто-Ріко, на якому дискутувалася тема «Бібліотеки за межами бібліотек: інтеграція, інновація та інформація для всіх». З 1992 р. Вона долучається до реалізації програми IFLA Preservation and Conservation (PAC), головною метою якої є довготривале збереження бібліотечних і архівних документів на всіх видах носіїв.

Одним з головних векторів діяльності НБФ щодо забезпечення доступу до власних фондів є, започаткована у жовтні 1997 р., цифрова бібліотека Gallica, яка включена до найважливіших програм відцифрування.

Спочатку на її сервері налічувалося 2 тис. 500 книг, відцифрованих у формі зображень, а також 250 книг – у текстовій формі (з бази Frantext) Національного інституту французької мови. Книги були систематизовані за галузями знань у хронологічному порядку і з врахуванням їх інформаційної цінності. Нині це енциклопедична, раціонально укомплектована бібліотека. Вона надає безкоштовний доступ до всіх типів носіїв інформації: друкованих (монографії, журнали і преса) у формі зображень і у текстовому варіанті, рукописів, звукозаписів, іконографічних документів, карт і планів.

За своїми новітніми технологіями, постійним поповненням документів, зв'язками з бібліотеками-партнерами Gallica є однією з найбільш відцифрованих бібліотек, які доступні в Інтернеті [5, с. 25].

Німецька Національна бібліотека у Лейпцигу заснована 3 жовтня 1912 р. з приватної ініціативи Біржового союзу німецької книготоргівлі за підтримки властей землі Саксонія та міста Лейпцига. Розпочала свою діяльність 1 січня 1913 р. Першим директором бібліотеки був д-р Густав Валь (до того часу – керівник Зенкенберзької бібліотеки у Франкфурті-на-Майні).

Згідно зі своїм статусом, вона є центральною архівною бібліотекою і національно-бібліографічним центром країни, а також найбільшою універсальною бібліотекою на німецькомовному просторі. Останню свою назву «Deutsche Nationalbibliothek» (Німецька національна бібліотека) – далі ННБ, установа одержала 29 червня 2006 р. відповідно до «Закону про Німецьку національну бібліотеку». До того часу вона називалась «Deutsche Bücherei» і «Deutsche Bibliothek» (Німецька бібліотека) [6, с. 34].

Історичне коріння ННБ потрібно шукати в далекому 1843 р., коли до Пруської академії наук у Берліні було внесено пропозицію щодо утворення єдиної німецької національної бібліотеки, яка б мала право на одержання обов'язкового примірника видань. На жаль, ця пропозиція була відхилена.

Першою реальною спробою утворити національну бібліотеку було заснування, так званої, «Бібліотеки Паульскірхе» у Франкфурті-на-Майні під назвою «рейхсбібліотека». Основу її становила колекція з понад 5 тис. томів, подарована прогресивними книготорговцями та видавцями. Після поразки революції 1848 р. у Німеччині ця бібліотека свою роботу припинила. Її зібрання спочатку передали до бібліотеки Німецького національного музею у Нюрнберзі, а звідти у 1938 р. – до ННБ.

Внаслідок поразки в Першій світовій війні, німецькі бібліотеки на початку 20-х років ХХ ст. (у т. ч. і ННБ) переживали глибоку кризу. Через небачену у Німеччині інфляцію виникла загроза їх існуванню. Велику допомогу німецьким бібліотекам, у той час, надало «Товариство допомоги німецькій науці» (теперішня назва «Deutsche Forschungsgemeinschaft» – Німецьке науково-дослідне об'єднання у Бонні) у рамках загальнонімецької «Програми спеціалізованого напряму комплектування». Насамперед були виділені необхідні кошти.

У 1921 р. Біржовий союз німецьких книготорговців доручив ННБ підготовку «Щоденного покажчика нових видань» (Tagliches Verzeichnis der Neuigkeiten) і «Щотижневого покажчика надрукованих і підготовлених до друку видань» (Wochentliches Verzeichnis der erschienenen und der vorbereiteten

Neuigkeiten des Buchhandels). У 1931 р. вперше виходить друком «Німецька національна бібліографія» (Deutsche Nationalbibliographie) у серіях А і Б («Neuerscheinungen des Buchhandels» и «Neuerscheinungen ausserhalb des Buchhandels») тощо.

З 1933 р. ННБ підпорядковується Рейхсміністерству освіти і пропаганди і опиняється під контролем націонал-соціалістичних ідеологів. Політично небажані видання або твори емігрантів реєструвати в «Німецькій національній бібліографії» влада забороняла. За період з 1939-го по 1944 рр. був виданий «Перелік заборонених друкованих творів у Німецькій бібліотеці (Liste der in der Deutschen Bücherei unter Verschluss gestellten Druckschriften)» [6, с. 35].

Наслідки Другої світової війни, поділ Німеччини на чотири окупаційні зони – все це не могло не позначитися на Німецькій книгарні. Вона втратила своє значення центрального депозитарію. В західній зоні Георг Курт Шауер, Гайнріх Кобет, Віторріо Клостерман та Ганс Вільгельм Еппельсгаймер заснували західно-німецький варіант Німецької книгарні – Німецьку бібліотеку у Франкфурті - на - Майні.) [1, с. 37].

У 1970 р. до ННБ приєднують щойно заснований «Німецький музичний архів у Берліні» (Deutsches Musikarchiv) – головне зібрання нот і звуконосіїв, а також Музично-бібліографічний інформаційний центр Німеччини. Станом на 1 січня 2009 р. фонди цих структур вже налічували 1 523 312 музичних творів і музичних звуконосіїв. Щорічні надходження становлять понад 40 тис. од. зб.

Центром документації ННБ з книжкової культури є спеціальний відділ бібліотеки – Німецький музей книги й писемності (Deutsches Buch – und Schriftmuseum) [6, с. 36].

Після того, як з червня 2006 року набрав чинності «Закон про Німецьку Національну бібліотеку», змінилася не тільки сама її назва, а й значно розширилися завдання. Перш за все, це стосується фондів, комплектування та збереження документів на паперових і електронних носіях, що водночас зумовлює те, що в майбутньому поряд із носіями інформації, так би мовити у «фізичній формі» (книги, газети і т. ін.), в архіві мають також зберігатися

електронні видання. Разом з цим виникають нові вимоги до вже існуючої щоденної роботи бібліотекарів [1, с. 38].

Найбільш відомим міжнародним проектом ННБ можна вважати проект «EuropaNet» (європейська мережева бібліотека), який доступний нині через www.europeana.eu. Він був фінансований Європейським Союзом і розроблений за дорученням CENL (конференція європейських бібліотекарів) Королівською бібліотекою – Національною бібліотекою Нідерландів. Робота над проектом розпочалася наприкінці 2008 р. Його основним завданням було зробити культурну і наукову спадщину Європи доступною широкій громадськості, максимально задовольнити попит у галузі культури і науки, який існує у глобальному науково-інформаційному товаристві.

Упродовж 2009 р. 130 установ культури зі всієї Європи стали партнерами цього проекту. Нині він вже пропонує доступ до 4,5 млн книг, карт, записів, фотографій, архівних документів, живопису і фільмів з національних бібліотек та установ культури 27 держав – членів ЄС. Оперативна робота проекту розпочалася влітку 2010 р. (на цей час було придбано до 10 млн од. зб., а до 2012 р. – 25 млн об'єктів різного походження). У перші місяці 2010 р. ННБ, намагаючись розширити кількість партнерів проекту, звернулася з пропозицією до 49 країн Європи, включаючи країни, які не є членами ЄС (у т.ч. країни СНД, зокрема Україна з її НБУВ), підписати спільну угоду щодо участі у проекті.

Проект «Europa Net» дасть змогу одночасно здійснювати пошук в оцифрованих зібраннях європейських бібліотек, архівів, музеїв, а також аудіовізуальних архівах, тобто користувачі досліджуватимуть теми без відвідування численних Інтернет сайтів та ведення тривалих пошуків.

Паралельно з цим проектом реалізується програма щодо створення німецької цифрової бібліотеки як національного порталу доступу до «Europa Net». Вона зробить доступними банки даних з понад 30 тис. установ культури і науки у Німеччині.

Серед нових міжнародних проектів, в яких бере участь ННБ, потрібно назвати проект «SHAMAN» (Sustaining Heritage thought Multivalent Archiving),

розрахований на чотири роки. До нього долучилося 17 партнерів із 7 європейських країн. Кінцева мета цього проекту – утворення на основі оцифрування фондів довгострокової системи архівування. Значний інтерес становить також загальноєвропейський проект «ІМРАКТ» (Improving Access to Text), започаткований у 2008 р., головною метою якого є утворення компетентного центру для масового оцифрування історичних джерел і поліпшення розпізнавання історичних текстів.

Для ННБ участь у міжнародних організаціях і проектах — пріоритетний напрям діяльності. Завдяки головуванню у CENL її генерального директора пані Елізабет Ніггеманн бібліотека відіграє провідну роль у координації діяльності європейських національних бібліотек [6, с. 38].

Висновок. В результаті проведеного аналізу, встановлено, що розвиток інформаційних електронних технологій в сучасному науковому просторі викликав значні перебудови в суспільстві. Процес автоматизації розпочався у всіх видах людської діяльності, особливо він торкнувся наукових бібліотек всього світу. Світові бібліотеки стали центрами, які не просто розповсюджують інформацію, а ретельно відбирають її, надають доступ до повнотекстового її формату, оцифровують фонди, приймають участь у різних міжнародних організаціях та проектах. У рамках співробітництва Національна бібліотека Франції бере участь у Франкомовній інформатизованій мережі (RFN – Réseau francophone numérique), з 1 листопада 2011 р., в якій зазначені критерії відбору матеріалу для оцифрування. Досліджено, що одним з головних напрямів діяльності НБФ є цифрова бібліотека Gallica, яка розпочала свою діяльність з 1997 р. і включена до найважливіших програм оцифрування. Німецька національна бібліотека також бере участь у нових міжнародних проектах, серед яких проект «SHAMAN» (Sustaining Heritage through Multivalent Archiving), на меті якого утворення на основі оцифрування фондів довгострокової системи архівування, загальноєвропейський проект «ІМРАКТ» (Improving Access to Text) для поліпшення розпізнавання історичних текстів, проект «Europa Net», який доступний через електронний ресурс www.europeana.eu.

Список використаних джерел та літератури:

1. Гірзберг Д. Німецька національна бібліотека: Лейпциг – Франкфурт - на -Майні – Берлін. *Бібліотеки світу*. 2007. №2. С. 37-38.
2. Дідик М. В. Закордонний досвід підтримки читання. *Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 23 квітня 2015р.) Київ, 2015. С. 104-106.
3. Каліберда Н., Ясінська О., Півнюк О. Електронні інформаційні ресурси в системі бібліотечно-інформаційного обслуговування наукової бібліотеки. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 22-28.
4. Кириченко Р. Національна бібліотека Франції (сторінки історії та досвіду роботи). *Бібліотечний вісник*. 1999. №5. С. 31-33.
5. Малолетова Н. Національна бібліотека Франції – основні напрями діяльності. *Бібліотечний вісник*. 2013. №5. С. 20-27.
6. Малолетова Н. Німецька Національна бібліотека у Лейпцигу: основні напрями діяльності. *Бібліотечний вісник*. 2010. №6. С. 34-39.
7. Медвідь Т. П. Систематизація бібліотечно-інформаційних баз даних з питань сільського господарства як можливість відображення нових знань галузі. *Бібліотечний вісник*. 2012. №2. С. 26-29.
8. Мишак А. Інформаційні ресурси сучасних бібліотек: світовий досвід. *Історія науки і біографістика*. 2020. №4. URL: <http://inb.dnsgb.com.ua/2020-4/index.html>. (дата звернення: 15.04. 2021)
9. Ніколаєв І.В., Криворучко Н. В. Використання сучасних інформаційних технологій у роботі бібліотек. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: вип.27*. 2015. С. 294-301.
10. Швець С. М. Питання інформаційних ресурсів: зв'язок національних зі світовими. *Правова інформатика: №3(23)*. 2009. С. 42-51.

References

1. Hirzbierh D. (2007). Nimetska natsionalna biblioteka: Leiptysh – Frankfurt - na -Maini – Berlin. [German National Library: Leipzig - Frankfurt am Main – Berlin]. *Biblioteku svitu*. [Libraries of the world] 2, 37-38. 29 [in Ukrainian].
2. Didyk M. V.(2015) Zakordonnyy dosvid pidtrymky chytannya.[Foreign experience of reading support] *Biblioteka XXI stolittya: perspektyvy ta innovatsiyi*.(Materialy Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi). [Library of the 21-st century: Perspectives and Innovations: materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. (Kyiv, the 23-d of April 2015)] Kyiv, 2015, 104-106 [in Ukrainian].
3. Kaliberda, N., Yasinska, O., & Pivniuk, O. (2016). Elektronni informatsiini resursy v systemi bibliotечно-informatsiinoho obsluhovuvannia naukovoї biblioteky [Electronic information resources in the system of library and information services of the scientific library]. *Biblioteknyi visnyk* [Library Bulletin]. 6, 22 [in Ukrainian].

4. Kyrychenko R. (1999). Natsionalna biblioteka Frantsii (storinky istorii ta dosvidu roboty). [National Library of France (pages of history and experience)] *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 5, 31-33 [in Ukrainian].

5. Malolietova N. (2013). Natsionalna biblioteka Frantsii – osnovni napriamy diialnosti. [The National Library of France- the main activity]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 5, 20-27 [in Ukrainian].

6. Malolietova N. (2010). Nimetska Natsionalna biblioteka u Leiptyshu: osnovni napriamy diialnosti. [German National Library in Leipzig: main activities]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 6, 34-39 [in Ukrainian].

7. Medvid T. P. (2012). Systematyzatsiia bibliotekno-informatsiinykh baz danykh z pytan silskoho hospodarstva yak mozhlyvist vidobrazhennia novykh znan haluzi. [Systematization of library and information databases on agriculture as an opportunity to reflect new knowledge of the field]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 2, 26-29. [in Ukrainian].

8. Myshak A. (2020). Informatsiini resursy suchasnykh bibliotek: svitovyi dosvid. [Information resources of modern libraries: world experience]. *Istoriia nauky i biohrafistyka* [History of science and biography]. 4. URL: <http://inb.dnsgb.com.ua/2020-4/index.html>. (accessed : 15.04.2021) [in Ukrainian].

9. Nikolaiev I.V., Kryvoruchko N. V. (2015). Vykorystannia suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii u roboti bibliotek. [Use of modern information technologies in the work of libraries]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. [Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic sciences]. 27, 294-301 [in Ukrainian].

10. Shvets S. M. (2009). Pytannia informatsiinykh resursiv: zv'iazok natsionalnykh zi svitovymy. [Information resources: the connection between national and global. *Pravova informatyka*. [Legal informatics]. 3(23), 42-51 [in Ukrainian].

Рецензенти:

Гутник М.В., к.і.н., доцент

Мохінько А.І., к.і.н.

Надійшла до редакції 20.04.2021 р.